नन्वग्निहीनस्यशूद्रस्य कथंपाकयज्ञेष्वधिकारइत्याशंक्याह स्वंदैवतंब्राह्मणः स्वेननित्यंपरान्वर्णानयजन्नैवमासीत् अधरोवितानः संसृष्टोवैश्योब्राह्मणस्त्रिषुवर्णेषुयज्ञस्रष्टइति ब्राह्मणस्त्रयाणामपिवर्णानांस्वंअ
साधारणंदैवतंअतःकारणात्तेस्वेआत्मीयाः ब्राह्मणाःपरान्वर्णानुद्दिश्यनअयजन्निति नैवआसीत् अपितुअमुककामेनामुकशर्मणाहंवृतोमुकयज्ञेनयक्ष्यइत्युद्देशंकृत्वाऽयजन्नेवयागंकृतवंतएवेत्येवमेवासीदेवंपु
राकल्पप्रदर्शनमुखेनायंविधिर्ज्ञेयः अयजन्निति परस्मैपदप्रयोगस्तुपरगामित्वाल्लिंयाफलस्ययुक्तः अधरोनीचः वैवाहिकात्श्रौताच्चान्यत्वात् वितानोग्नीनांविस्तरः तस्यअग्नयोलौकिकाएवपंचकुंडीविधा
नादौज्ञेयाः एककुंडपक्षेत्वेकएवलौकिकः सवाथखलुयत्रकचहोष्यन्स्यादित्युपक्रम्याग्निप्रतिष्ठाप्येतिगृह्यकारैर्दर्शितः संसृष्टइतितत्रापिमंत्रसंसर्गउच्यते वैश्यः वैश्यगृहादानीतःश्रौतेपिविट्कुलाद्वित्तवतोवे
तिवैश्यपदाद्दक्षिणाग्न्यर्थमग्न्यानयनंदृश्यते यस्मादेवंतस्माद्ब्राह्मणस्त्रिष्वपिवर्णेषुयज्ञःसृष्टोयेनसयज्ञस्रष्टाभवतीत्यर्थः पाठांतरेवैश्यपदेविभक्तिलोपआर्षः ॥४६॥ यस्मात्त्रिषुवर्णेषुब्राह्मणोयज्ञस्रष्टातस्मात्सर्वे

स्वंदैवतंब्राह्मणःस्वेननित्यंपरान्वर्णानयजन्नैवमासीत्॥ अधरोवितानःसंसृष्टोवैश्योब्राह्मणस्त्रिषुवर्णेषुयज्ञस्रष्टः॥४६॥तस्माद्वर्णाऋजवोज्ञातिवर्णाःसंसृज्यं
तेतस्यविकारएव॥ एकंसामयजुरेकमृगेकाविप्रश्चैकोनिश्चयेतेषुसृष्टः॥ ४७॥ अत्रगाथायज्ञगीताःकीर्तयंतिपुराविदः॥ वैखानसानांराजेंद्रमुनीनांयष्टुमि
च्छतां॥ ४८॥ उदितेनुदितेवापिश्रद्दधानोजितेंद्रियः॥ वह्निंजुहोतिधर्मेणश्रद्धावैकारणंमहत्॥ ४९॥ यत्स्कन्नमस्यतत्पूर्वंयदस्कन्नंतदुत्तरं॥ बहूनियज्ञरूपा
णिनानाकर्मफलानिच॥ ५०॥ तानियःसंप्रजानातिज्ञाननिश्चयनिश्चितः॥ द्विजातिःश्रद्धयोपेतःसयष्टुंपुरुषोर्हति॥५१॥ स्तेनोवायदिवापापोयदिवापाप
कृत्तमः॥ यष्टुमिच्छतियज्ञंयःसाधुमेववदंतितं॥ ५२॥

पिवर्णाःऋजवःसाधवएवयज्ञसंयोगात् एवंधर्मसाम्येपिज्ञातिसाम्यंनास्तीत्याशंक्याह ज्ञातिवर्णाअपिक्षत्रियवैश्यशूद्रास्तस्यब्राह्मणस्यैवविकारेक्षत्रियादिकन्यासूत्पन्नेमूर्धाभिषिक्तादौसंसृज्यंतएव तेनधर्म
तोजन्मतश्चसर्वेवर्णाब्राह्मणसंसृष्टाइतिस्थितं तत्रहेतुमाह एकइति तेषुतत्त्वनिश्चयेक्रियमाणेएकोविप्रोब्रह्मैवप्रथमोब्राह्मणःसृष्टोजातः ब्राह्मणसंततित्वात्सर्वेप्येतेब्राह्मणाएवेत्यर्थः तत्रदृष्टांतः एकंसामेति अ
कारोवैसर्वावाक्सैषास्पर्शोष्मभिर्व्यज्यमानाबह्वीनानारूपाभवतीतिश्रुतेरेकंअकाररूपमेवअक्षरंयथासामादिरूपंतथाब्रह्मैवब्राह्मणादिरूपमित्यर्थः॥४७॥ वैखानसानांवानप्रस्थानां गाथाःयज्ञस्तुतिश्लोकाः
यज्ञगीताःविष्णुगीताः ॥ ४८ ॥ ४९॥ यत्स्कन्नमिति रौद्रंगविसद्वायव्यमुपावसृष्टमित्यादिबह्वृचब्राह्मणेषोडशकमग्निहोत्रमुक्तं तत्रमारुतंविष्यंदमानमितिस्कन्नमपिमरुद्दैवत्यंभवतीतितत्पूर्वंआद्यंअग्निहोत्रं
यत्अस्कन्नंयथाविधिहुतंउत्तरंसर्वोत्कृष्टं बहूनीतिरौद्रादीनि ॥ ५० ॥ तानिषोडशअग्निहोत्ररूपाणि ॥ ५१ ॥ यज्ञंविष्णुं यष्टुंयज्ञदानादिनाआराधितुं ॥ ५२ ॥

Digitized by Google